

Péter Zsombor

Kafarnaum

Teljesen véletlenül nyílt lehetőségem megtekinteni Nadine Labaki művét, ami valószínűleg teljes csendben ment volna el mellettem, ha nem jelölik Oscar-díjra a legjobb külföldi film kategóriájában. Szerencsére jelölték, ugyanis egy életre átkoztam volna magam, ha nem láthatom ezt a libanoni csodát.

A történet a 12 éves Zainról szól, aki bepereli a szüleit, amiért azok életet adtak neki. A fiúnak az a követelése, hogy a szülőknek ne lehessen több gyereke. El is meséli, miért gondolja így. A cselekmény nagyjából 80%-a flashback, azaz visszatekintés, amit Zain mesél a bíróságon.

Jobban örültem volna, ha többet tartózkodunk a jelenben, de tény, hogy a hatás így teljes. Kicsit fordítsuk meg a sorrendet, kezdem azzal, ami nem tetszett. Vannak apróbb hullámvölgyek, amikor kicsit leül a film, illetve a végén túl hirtelen kapjuk a megoldást, a válaszok pedig nagyjából sehol. Nem kifejezetten zavaró, de minimálisan kizökkent az addigi hangulatból. Ezen felül tudjuk, mit akar közölni a film; erősen utazik arra, hogy érzelmeket csikarjon ki a nézőből, és láttunk már hasonló témájú műveket. Ott volt nem is olyan rég az Oroszlán vagy a Gettómilliomos, amik nagyban hasonlítanak Labaki mozijához. Egy nagy különbség mégis van. A Kafarnaum a két említett művel ellentétben kerüli a giccset, ellenben úgy tépi szét a lelket, hogy azt még szavakba foglalni is pokolian nehéz. Nem emlékszem mikor volt arra példa, hogy egy film után percekig csak néztem volna magam elé. Képtelen voltam összeszedni magam, csak bámultam katonán merevséggel, a könnyeimmel küszködve. A direktor szépen fokozatosan húzza be a libanoni mélyszegénységbe a nézőt, hogy aztán a végére teljesen kifacsarjon.

Kár tagadni, nem jó érzés nézni a filmet, hiába kapunk minimális humort. A folyamatos rossz ingereket, a nyomort látni két órán keresztül minden, csak nem felemelő. Mégis hatalmas erénye a Kafarnaumnak ez a kellemetlen érzés. Ez lehet óriási ellentmondás, de tökéletes példa, hogy hiába látunk szörnyű dolgokat, annyira sodor magával a lendület, hogy nem lehet szabadulni a hatása alól. Emiatt pedig nagyon is megéri átélni Zain kálváriáját.

A másik erőssége Labaki művének, hogy végtelenül hiteles. Nincs színjáték, felesleges, műanyag melodráma, az események forgatagába dob minket, így annyira félelmetesen valóságosnak hat az egész, mintha a néző is ott járna Libanon utcáin. Ennek fő oka, hogy a rendező valószínűleg valós környezetben forgatott, rengeteg civillel, és többek közt a főszereplők is menekültek.

Apropó főszereplők. Mindenki nagyon jó, de amit a gyerekek művelnek, az káprázatos. Zain Al Rafeea szuperül hozza a nagy-

szájú, de csupaszív kisiút, ami azonban sokkal meglepőbb, hogy egy kisbaba a film másik főhőse. Ez miért olyan furcsa? Többek közt azért, mert nem csak sír és gügyög, hanem szerves részét képezi a cselekménynek. Megkockáztatom, ilyen alakításhoz még soha nem volt szerencsém. Nem arról van szó, hogy színészkedik, mert szegény gyermek még beszélni sem tud, de egyszerűen nem lóg ki, sőt tökéletesen illik az összképbe, minden jelenete átélhető és őszinte. Ez is mutatja, hogy mennyire félelmetesen valóságzagú a film.

A Kafarnaum első látásra tipikus Oscarra gyúrt dráma, ami alattomos módon a bőrünk alá kúszik és játszik az érzéseinkkel, hogy végül kiláptson érzelmi úthengerként. Ez pedig nem áll messze az igazságtól, de végtére is működik neki, így kár elvitatni hatásosságát. A szülői felelősség, a gondatlan, rossz nevelés kritikája, ugyanakkor a remény és kitartás tanmeséje ez, ami szétcincálja a lelkünket, mi valahol mégis hálások vagyunk érte.

